

Pääkirjoitus

Suomalainen sarjakuva nousee ja kaatuu kuten mikä tahansa taiteenala, luovien yksilöiden varassa. Hedelmällisissä olosuhteissa kituliaskin puutarha alkaa kukoistaa – kuten on käynyt suomalaiselle sarjakuvalle 1990–2000-luvulla. Esimerkit hyvästä sarjakuvasta ja asioiden tekemisestä toisin ovat kannustaneet toisia taiteilijoita tekemään omanlaisiaan tarinoita.

Taiteilijoiden palvonta (johon en itsekkään kirjoittajana ole aivan syytön) saa tietysti unohtamaan sen, että yksittäinen ihminen ei ole mitään ilman taustalla vaikuttavia rakenteita – eikä piirtäjä mitään ilman julkaisijoita, työnantajia, mesenaatteja. Internet ja yleinen painokulujen lasku ovat tietysti muuttaneet maailmaa: nykyisin voi julkaista mitä hyvänsä kysymättä lompakolta lupaa.

Menneillä vuosikymmenillä tilanne oli ratkaisevasti toinen. Käyttökuvasta kiinnostunut joutui elättämään itsensä sen ajan olosuhteissa, nöyrytymään milloin mihinkin asentoon saadakseen muutaman pennosen. Mikäli halusi tehdä kuvituksia tai vallan piirtää sarjakuvia, oli tyydyttävä muutamaan tarjolla olevaan vaihtoehtoon.

Tämä Sarjainfo kuvaa entisaikojen sarjakuvamaailmaa yhden vaikutusvaltaisen ihmisen ja hänen tuotantonsa kautta. Hillari Viherjuuri alias Veli Giovanni (1889–49) oli sarjakuvakäsikirjoittaja, mutta ennen kaikkea hän oli suomalaisen sarjakuvan suurmies, joka onnistui kontaktiensa ja ilmeisesti loppumattoman energisyytensä ansiosta työllistämään lukuisia ajan etevimmistä piirtäjistä kirja- ja lehti-projekteilhinsa.

Veli Giovanniä voi pitää Suomen René Goscinnyä tai Harvey Kurtzmanina: ahkerana käsikirjoittaja-päätoimittajana, joka säteili projektiansa ja intohimonsa ansiosta kaikkialle.

Sarjakuvassaan *The Fate of the Artist* Eddie Campbell puolestaan kuvaa Suomessakin tunnettua toimittajaa Paul Gravettia termillä ”man at the crossroads”. Risteysten mies. Mies, joka näkyy ja kuuluu. Mies, joka vaikuttaa kaikkialla.

Sitä oli H.J. Viherjuuri 1920-luvulta 1940-luvulle: lehti- ja kirja-alan pioneeri, joka muun muassa keksi sanan sarjakuva, toi sanaristikot Suomeen (Suomen Kuvalehden ajanvietesivulle 1925) ja toimitti sekä 1920–40-lukujen tärkeintä pilalehteä (Pilajuttuja ja piirroksia) että vuosisadan alkupuolen merkittävinä kotimaisen sarjakuvan antologiaa (vuosittain ilmestynyt Kalle Viksari)!

Tämä katsaus monitoimimiehen tuotantoon ei ole millään muotoa tieteellinen eikä kattava. Viherjuuri on niitä suomalaisen kulttuurin dynamoja, jotka olisivat jo vuosia sitten ansainneet kunnollisen monografian. Yksistään Veli Giovannin roolista suomalaisten pilapiirrosten ja sarjakuvan historiassa olisi sivistysmaissa (so. Ranskassa) tehty akateemista tutkimusta, kenties väännetty peistäkin.

Lehden lopusta löytyvä (aivan varmasti epätäydellinen) luettelo H.J. Viherjuuren julkaisuista kuvastaa, mitä kaikkea jäi käsittelemättä. Yleisesti ottaen voi sanoa, että vaikka Viherjuuri tuskin väheksyi rooliaan Suomen kansan viihdyttäjänä, hänessä oli vakavampikin puoli. Omalla nimellään Viherjuuri kirjoitti ja toimitti näyttäviä teoksia lotista, C.G. Mannerheimista, eduskuntatalosta ja suloisen Suomen maakuntien nähtävyyksistä.

Jotain ironista kuitenkin näen siinä, että historian hammasrattaiden jauhannalta tuntuu selviävän edes jotenkuten vain paheksuttu viihde. Viherjuuren vakavammat kirjahankkeet on unohdettu. Tänä päivänä häntä ei muistella mainonnan edelläkävijänä, venäjän kielen opetuksen edistäjänä tai suurena isänmaan miehenä – vaan nimenomaan humoristina.

Kiitän julkaisun syntyä edesauttaneita henkilöitä: etenkin Toni Järvisä, Jussi Karjalaista, Vesa Kataista, Heikki Kaukorantaa, Olli Ketoa, Timo Kokkilaa, Juri Nummelinia, Inkeri Pitkärantaa, Timo Ronkaista ja Jyrki Vainiota. Kiitos myös Grafialle kohdeapurahasta.

Ville Hänninen

SARJAINFO

Ilmestyy neljä kertaa vuodessa: huhtikuussa, heinäkuussa, lokakuussa ja seuraavan vuoden tammikuussa.

ISSN 0356-4967

3/2008 päätoimittaja: Ville Hänninen

Vastaava PT: Vesa Kataisto
Puh. (050) 563 4797
vekataieutu.fi
Hämeentie 2b C 36
00530 Helsinki

Taitto: Timo Ronkainen

Paino: Cityoffset Oy, Tampere

Kaikki Sarjainfossa julkaistavaksi tarkoitettu materiaali on lähetettävä päätoimittajan osoitteeseen. Sarjainfon kirjoittajat vastaavat itse esittämistään mielipiteistä, jotka eivät välttämättä edusta Suomen sarjakuvaseuran tai toimituksen kantaa.

Ilmoitushinnat: Kokosivu 250 e, Puoli sivua 140 e, Takakansi 350 e. Harrastelijat eivät maksa mitään.

Julkaisija: Suomen sarjakuvaseura ry
Postiosoite: PL 927 00101 Helsinki
Sähköposti: sarjakuvaseura@uiah.fi

Internet: www.sarjakuvaseura.fi
Puhelin: (09) 685 6100
Pankkitili Sampo 800015-351649

Tilaukset, osoitteenmuutokset, ym. Sarjakuvaseuran postilokeroon tai sähköpostitse: sarjakuvaseura@uiah.fi
puhelimitse: (09) 685 6100

Suomen sarjakuvaseuran jäseneksi on helppo liittyä maksamalla jäsenmaksu seuran postisiirtotilille. Muista merkitä nimesi, ikäsi ja osoitteesi tilillepanokorttiin. Vanhat jäsenet maksavat jäsenmaksunsa alkuvuoden Sarjainfon välissä olevalla Sammon tilillepanokortilla. Jäsenmaksut 2008: alle 18 -vuotiaat 15e, yli 18 -vuotiaat 20e. Jäsenmaksu sisältää Sarjainfon tilausmaksun.

Materiaalin toimitus: Kun lähetät aineistoa toimitukseen sähköisessä muodossa, liitä mukaan tiedot:

1. Millä ohjelmalla ja versiolla tehty.
2. Missä muodossa aineisto on talletettu, teksti: Rich Text Format (pääte.rtf), tai pelkkä tekstimuoto (pääte .txt).
3. Jos on pakattu niin millä ohjelmalla, onko pc- vai mac-muodossa.

Kun teet pikkumainosta, huomioi palstanleveys. Tasan yhden (54 mm) ja kahden (113 mm) palstan levyiset ovat kätevimmit taittaa!

**Kansikuva: P. Soisalo
Takakansi: Poika Vesanto (Pilajuttuja ja piirroksia 1/1949)**